Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының колледжі» КМҚК

КЕЛІСІЛДІ
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК бастауыш кәсіподақ
ұйымының төрағасы
_____ Е.А Бимаганбетов.
2026 ж. «01» 09

БЕКІТЕМІН
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК
директоры
_____ Д.Б. Жанарстанова
2026 ж. «__» _____

КОЛЛЕДЖДІҢ ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІНЕ, ПЕДАГОГ-ҰЙЫМДАСТУРУШЫСЫНА АРНАЛҒАН ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ БОЙЫНША НҰСҚАУЛЫҚ

1. Қауіпсіздіктің жалпы талаптары

1.1. Бұл нұсқаулық қызметкерлер мен білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтау, кәсіби тәуекелдердің алдын алу мақсатында қосымша білім беру педагогі, педагог-ұйымдастырушы (бұдан әрі – педагог) үшін еңбекті қорғау бойынша міндетті талаптарды белгілейді.
1.2. Педагог еңбекті қорғау, өрт, электр және санитарлық қауіпсіздік нормалары мен ережелерін сақтауға міндетті.
1.3. Жұмысқа міндетті медициналық тексеруден, нұсқамалардан және қауіпсіз жұмыс әдістеріне оқытудан өткен тұлғалар жіберіледі.
1.4. Педагог қауіпсіз еңбек жағдайларының сақталуы, соның ішінде өзінің жұмыс күйі, кеңістікті ұйымдастыру және стандартты емес жағдайлардағы тәртібі үшін жеке жауапкершілік көтереді.

2. Жұмыс басталғанға дейінгі қауіпсіздік талаптары

2.1. Күндізгі іс-шаралар жоспарымен танысу, маршруттарды, аудиториялар мен алаңдарды әлеуетті қауіпті аймақтардың (тайғақ едендер, ақауы бар жабдық, құрылыс немесе жабық учаскелер) бар-жоғына тексеру.
2.2. Өз денсаулық жағдайы мен эмоционалдық күйін бағалау. Денсаулығы нашарлаған, басы айналған, қысымы жоғарылаған, суық тию белгілері, шамадан тыс стресс немесе шаршау кезінде жұмысқа кіріспеу.
2.3. Жұмыс орнын дайындау: үстел, орындық пен техниканың ақаусыз екенін, розеткалардың қауіпсіз екенін, сымдардың жүруге кедергі келтірмейтінін тексеру.
2.4. Іс-шара өтетін аймақта мыналардың қамтамасыз етілгеніне көз жеткізу:
- қажет болған жағдайда үй-жайдан тез шығу мүмкіндігі (бос өту жолдары, ашық эвакуациялау жолдары);

- жақын жерде дәріқобдишаның, байланыс құралдарының, ауызсуға қол жетімділіктің болуы;
- техниканың (микрофондар, проекторлар және т.б.) ақаусыздығы және нұсқаулық бойынша пайдаланылуы.
2.5. Белсенді іс-шаралар кезінде жарақат алу мүмкіндігін болдырмайтын, тұрақты, сырғымайтын ыңғайлы киім мен аяқ киім кию.
2.6. Егер жұмыс ашық ауада өтетін болса, ауа райынан қорғану шараларын қарастыру (бас киім, күннен қорғайтын көзілдірік, маусымға сәйкес киім).
2.7. Қауіпсіздікке жауапты тұлғалардың, медқызметкердің, күзеттің бар-жоғын және байланыс деректерін нақтылау.

3. Жұмыс уақытындағы қауіпсіздік талаптары

3.1. Жұмыс уақыты бойы өз физикалық жағдайын бақылау. Шаршау, бас айналу, қысымның көтерілуі, жүрек соғуының жиілеуі белгілері пайда болған кезде әрекетті тоқтату, өзіне демалыс қамтамасыз ету, қажет болған жағдайда медициналық көмекке жүгіну.
3.2. Еңбек және тыныңу режимін сақтау. Бір қалыпта (тұрып немесе отырып) ұзақ уақыт болуға жол бермеу. Әсіресе компьютерде жұмыс істеген кезде көзге, қолға, аяққа және арқаға арналған қысқаша үзілістер мен сергіту жаттығуларын жүйелі түрде жасау.
3.3. Сүріну, сырғанау немесе жарақат алу қаупін болдырмау үшін жұмыс кеңістігін ұйымдастыру. Еденнен артық заттарды алып тастау, кабельдер мен сымдарды жабу, жақсы жарықтандыруды қамтамасыз ету.
3.4. Ақауы бар жабдықпен жұмыс істеуге жол бермеу. Пайдалану алдында проекторлардың, колонналардың, ноутбуктердің және басқа құрылғылардың техникалық жай-күйін тексеру. Ақаулар анықталған жағдайда пайдалануды тоқтату, жауапты тұлғаға хабарлау.
3.5. Егер олар көзделген болса (мысалы, көшедегі іс-шаралар кезінде – дәріқобдиша, антисептик, ауызсу, күннен немесе суықтан қорғайтын құралдар), жеке қорғаныс және алғашқы көмек құралдарының ақаусыздығы мен қолжетімділігін қамтамасыз ету.
3.6. Физикалық шамадан тыс жүктемеге немесе жарақатқа әкеп соқтыруы мүмкін ауыр заттарды көтеруден және тасымалдаудан аулақ болу. Қажет болған жағдайда арбаларды пайдалану, техникалық персоналдың көмегіне жүгіну.
3.7. Іс-шаралар кезінде білім алушылардың әрекеттерін бақылау:
- жүгіруге, агрессивті немесе жанжалды мінез-құлыққа жол бермеу;
- топтардың колледж ішінде немесе көшеде орын ауыстыруын тек алдын ала бекітілген маршруттар бойынша ұйымдастыру;
- ойын және сабақтан тыс қызметте тәртіп пен қауіпсіздікті қамтамасыз ету.
3.8. Өрт қауіпсіздігі шараларын сақтау:
- ашық отты пайдаланбау;
- эвакуациялау шығулары мен өту жолдарын постыламау;
- өрт сөндіргіштер мен эвакуациялау жоспарларын көрінетін жерде ұстау.
3.9. Студенттердің жанында бейтаныс және бөгде адамдармен байланыс жасамау. Бөгде адамның күдікті мінез-құлқы байқалған кезде әкімшілікке немесе күзетке хабарлау.
3.10. Көшедегі іс-шараларда қауіпсіздікті қадағалау:
- ауа райы жағдайларын ескеру, бас киім кию, су ішу, ыстық ауа райында үзілістер жасау;

- қысқы уақытта тайғақ учаскелері мен баспалдақтары жоқ маршруттарды таңдау, сырғымайтын аяқ киім кию.

3.11. Оқиғалар немесе денсаулықтың нашарлауы жағдайында жедел әрекет ету үшін өзімен бірге ұялы телефонды немесе басқа байланыс құралын ұстау.

3.12. Жеке қауіпсіздікке әсер ететін жанжалдар мен қателіктерді болдырмау үшін міндеттерді қатты стресс, шаршау, тітіркену жағдайында орындауға жол бермеу.

4. Апатты жағдайлардағы қауіпсіздік талаптары

4.1. Сабырлық сақтау, дүрбелеңге бой алдырмау. Жағдайды бағалау және қажет болған жағдайда бекітілген эвакуациялау жоспарын басшылыққа ала отырып, қауіпті аймақтан дереу шығу.

4.2. Өрт белгілері (түтін, күйік иісі, жалын) анықталған кезде әкімшілікке және/немесе 101 телефоны арқылы хабарлау, айналадағыларға ескерту, қажет болған жағдайда нұсқаулыққа сәйкес оқушыларды эвакуациялауды бастау. Түтін басқан үй-жайларға есіктерді ашпау, ауыз мұрынды матамен тығыз жабу (түтін болған кезде). Шығу мүмкін болмаған жағдайда үй-жайда қалу, есікті жабу, терезе немесе телефон арқылы көмек сұрап айқайлау.

4.3. Газ аққан, химиялық заттардың иісі шыққан, техникадан түтін шыққан кезде электр приборларын пайдалануды дереу тоқтату, терезелерді ашу, желдетуді қамтамасыз ету. Студенттерді көшеге шығару, әкімшілікке және авариялық қызметтерге хабарлау.

4.4. Жабдық сынған, электр соққан, қысқа тұйықталу болған кезде, егер бұл қауіпсіз болса, электр қоректендіруді ажырату, кернеу астында тұрған зардап шеккенге тиіспеу, босату үшін ағаштан немесе пластиктен жасалған құрғақ затты пайдалану. Басшылыққа хабарлау, медқызметкер мен электршіні шақыру.

4.5. Ланкестік қатер, мина қойылғаны туралы қоңырау, күдікті заттар анықталған кезде затқа қол тигізбеу, әкімшілікке және полицияға (102) дереу хабарлау. Балаларды табылған жерден алыстатуды ұйымдастыру. Басшылық пен шұғыл қызметтердің нұсқаулары бойынша қатаң әрекет ету.

4.6. Дене жарақаты (жаралану, құлау) кезінде өзіне немесе зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету, қажет болған жағдайда «Жедел жәрдем» (103) шақыру. Әкімшілікке хабарлау және оқиға фактісін тіркеу.

4.7. Төбелес немесе білім алушылардың агрессивті мінез-құлқы жағдайында физикалық қарсылыққа түспеу, жанжалдасушыларды сөзбен немесе педагогтер мен күзеттің көмегімен ажырату. Топ басшысы мен әкімшілікке хабарлау, қажет болған жағдайда жедел жәрдем немесе полиция шақыру.

5. Жұмыс аяқталғаннан кейінгі қауіпсіздік талаптары

5.1. Іс-шара өткізілген немесе жұмыс орындалған үй-жайдың жай-күйін тексеру: өрттің, зақымданулардың, газдың, химиялық заттардың немесе түтіннің иісінің жоқтығына көз жеткізу. Барлық пайдаланылған электр приборларын (компьютерлер, проекторлар, күшейткіштер, жарықтандыру және т.б.) өшіру; тәулік бойы жұмыс істеуге арналмаған жабдықты желіден ажырату.

5.2. Жұмыс кеңістігін тазалауды ұйымдастыру: басқа қызметкерлердің немесе студенттердің сырғанауын, сүрінуін және жарақаттануын болдырмау үшін қоқысты

шығару, материалдар мен реквизитті жинау. Өту жолдары мен шығуларды босату, қозғалысты шектейтін заттарды қалдырмау.

5.3. Үй-жайларда құжаттарды, телефонды, кілттерді, бағалы заттарды қалдырмау үшін жеке заттарды тексеру.

5.4. Көшеде іс-шаралар өткізген кезде мүкәммалды сақтау орнына қайтару, қорғаныш киімді немесе аяқ киімді шешу және жинау, қажет болған жағдайда қолды жуу, антисептикті пайдалану.

5.5. Басшыға немесе кезекші жауапты тұлғаға жұмыс уақытында туындаған кез келген ақаулар, оқиғалар, жарақаттар, техника қауіпсіздігінің бұзылуы туралы хабарлау.

5.6. Егер үй-жай қараусыз қалса, терезелерді, есіктерді жабу, шығар кезде жарықты өшіру.

5.7. Өзіне және басқа қызметкерлерге қауіп төндірмейтін тәртіппен жұмыс орнын тастап шығу, қажетсіз және әкімшіліктің рұқсатынсыз бөгелмеу.

6. Жауапкершілік

6.1. Қосымша білім беру педагогі, педагог-ұйымдастырушы осы нұсқаулық талаптарын бұзғаны үшін ҚР заңнамасына сәйкес жауапкершілік көтереді.

6.2. Еңбекті қорғау жөніндегі міндеттерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін қосымша білім беру педагогі, педагог-ұйымдастырушы салдарының ауырлығына байланысты тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін.

6.3. Қосымша білім беру педагогі, педагог-ұйымдастырушы жабдықтың жұмысына және колледж қызметіне қатысты ақпараттың құпиялылығын сақтауға және оны үшінші тұлғаларға жария етпеуге міндетті.